

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2226

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 4 de novembre de 1921

LA «CABEZA-PARLANTE»

—Esteu ben segurs que una taca n'...

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCA MIRET - Farmacéutica
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

ÚLTIMES NOVELTATS

per a la

PRESENT TEMPORADA

en vestits, abrics, barrets, impermeables,
calçats, etc., etc.

ESTUPES DE TOTES CLASSES

Guanteria, Camiseria, Bisuteria,
Ferreteria, etc., etc.

Objectes d'art i articles per a regals

MOBLES

SWAN

SAFETY
SIMPLE AUTOMATICAMENT

M'en vaig cap al Marroc, ardit i triomfant,
perquè sé que, arribant-hi, els fets s'acabaran.
Quan Abd-El-Krim em vegi amb una pluma "SWAN"
a canvi de la pluma, la Pau demanaran,
i així escriuré a l'Historia, amb pluma-font "SWAN"
una plana de gloria i d'èxit esclatant.

DESDE 22'50 ptas.
EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE TODD & CO LTD - FABR 133-135 OXFORD ST LONDRES
AGENT G. HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Girs sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Conservadors estiuençs

Un amic ens escriu: «Vui aprofitar, fins el darrer dia calurós, aquest estiu inacabable, que ha convertit en dies gairebé caniculars, aquells dies tardorencs que, com el de Tots-Sants i el dels Morts, ens feien el present d'uns dies rúfols.

Es la única vegada que en podrem dir retardatari».

I nosaltres li hem respost: «No's pot ésser mai retardatari i, molt menys, conservador de l'estiu. La calor és una cosa abominable i quan s'entossudeix en no anar-se'n reren caires de dictadura, que nosaltres, revolucionaris, hem de contrariar. Ja no's tracta de les personals molèsties, sinó de quelcom més fondo. A l'estiu tota cuca viu, lo qual vol dir, que els homes no senten aquella necessitat de millorament material que ha empès als homes a les revolucions i que és la que ha fet la història, diguin lo que vulguin els espiritualistes. Quan *La Veu*, publicava les informacions del moviment obrer amb el títol «Agitació estival» no sabia lo que escrivia, perquè no hi ha res tan conservador com l'estiu. Totes les revolucions de 1918 se feren passat l'estiu, i si la Bastilla va ésser presa al juliol, el Kremlin va ésser agafat pels bolxevics a l'octubre.»

L'amic, ens torna a escriure: «No's tracta d'interpretar políticament l'estiu, sinó de retrassar la meua entrada a Barcelona. Quin octubre més dolç! I quin estiu de Sant Martí ha començat!»

Però nosaltres, tornarem a respondre a l'amic:

— «Vina. Persistir en la vida d'estiu és persistir en tot lo que ha estat torment durant tres mesos. Havíem de pendre el bany a hores fixes, davant de tothom, exposant-nos a sortir després en *El Día Gráfico*, en unes escenes de platges, mostrant les nostres cames esquàlides. Havíem de soportar totes les converses del poble, sobre la pesca, la collita, els deslliuraments o els casoris. Havíem de seguir els amors dels adolescents de la colònia. Havíem de petonejar les criatures esparracades i

brutes. Havíem de menjar carn dos dies a la setmana. Havíem d'ingerir uns licors abominables i una amarga cervesa de pagesos. Havíem de tornar a veure en el cine les pel·lícules que ens divertiren a l'hivern, i en el teatre les companyies de sarçuela, formades a la Rambla del Centre. Havíem de fer totes les excursions que es decidien al casino, convertint-nos en uns alpinistes forçats. Havíem de llegir les novel·les de Pere Mata que ens deixaven les senyoretes i les novel·les brutes que ens deixaven els papàs... I com que al casino se jugava, nosaltres que mai deixàrem una pesseta al vermell, ni al blanc, perdiem, resignadament, per a que el nostre estiu fos complet.

Ara, tot això ja és llunyà. A Barcelona ens banyem quan ens plau i sense que ningú contempli la nostra anatomia. No escoltem cap conversa de tertúlies xafarderes. No'ns preocupem d'altres amors que els nostres. No petonegem a cap marrec brut. No'ns interessa la pesca, perquè el peix a ciutat és animal de mercat, ni les caceres perquè conills i perdius són noms de menú. Podem beure en lloc d'una aigua equívoca i d'un vi agre, però natural, les millors aigües del món, i els vins clàssics i una cervesa honesta servida en pots que semblen calzers. Podem escoltar bona música, llegir els darrers llibres, assistir a les exposicions, fins saludar a can Reig a En Titella i En Banyeta. I en quant a dones...

Vina. Han estrenat una opereta deliciosa, *El Duquesito*, i el Principal està a punt de donar-nos la seva. Cada dia arriben més senyores austriacques que la gent d'aquí comença a preferir a les madames, perquè s'hi acosten més al nostre gust, amb la seva plenitud oriental. Els llibreters tenen uns catàlegs inacabables d'obres plenes de finor intel·ligent, i d'obres de bona galanteria. *Chez Ribas*, segueix recordant-nos *Chez Henri*, de Paris.

I sobre tot, an aquí no sentiràs parlar de la guerra, com al poble, on les converses sobre la mort del fill del senyor Tutau, encara duren. El respecte a l'alegria de la ciutat és tan complet, que les autoritats han decidit, per a evitar parladies, que no ens portin ni un ferit.»

PARADOX

En estar de pega...

Arran de la constitució de l'actual Ajuntament, confiam en presenciar-ne de bones. Mai, però, hauríem pensat arribessin les coses al punt que avui es veuen. El Consistori, ans que una reunió de persones discretes, amb la discreció elemental que correspon per a actuar en públic, és una mena de *Casa de Tòcame Roque*; una sucursal de Cà i Garlanda que en diríem.

Lo que vé succeint amb l'actuació de la majoria regionalista, passa ja de taca d'oli. Políticament, baix el punt de vista nacionalista, fan els regidors de la *Lliga* el ridícul més espantós. L'oportunisme professat pel seu *leader*, té als nostres administradors, en un carreró sense sortida.

E troben els regidors nacionalistes en la situació del gallec del conte. No poden afrontar determinades situacions, ni adoptar certes actituds, per la raó poderosíssima de que van sols. Afegeixi's aital inconvenient a la desventaja que suposa la manca de talla que ressurt dels seus homes i es tindran explicades moltes coses que altrament no's compendrien.

Com, de descartar lo que diem, serien possibles episodis de la magnitud que implica la retirada del històric dictàmen referent a la rotulació dels carrers en català? Etnicament que diu *La Veu*, representa lo succeint amb aquell dictàmen, una vergonya. Per si calia afegir quelcom a la tragèdia passada, ens sobtà en l'avant darrera sessió, una proposició per la que's demanava patentitzar a la Delegació *sinnfeiner* a Londres, l'expressió dels vots de la ciutat, per la victòria de la nacionalitat irlandesa.

Doncs una cosa com aquesta, tan lògica i posada en raó, donades les pràctiques introduïdes d'uns anys ençà en el Consistori, no arribà a prosperar. Una diatriba del baró de Viver, que pel regionalisme municipal es converteixen en floronco eixit al c'atell, seguida d'un discurs del senyor Montaner, bastaren per a que els almogàvers nacionalistes (?) se l'envainessin, quedant, naturalment, en la situació que és de suposar.

Lo bo del cas, es que sorgí la desfeta, després de reconèixer i declarar el senyor Maynés la simpatia de la majoria pel triomf de la nació irlandesa, que si no tingués altre apoi que l'auxili dels regidors lligaires barcelonins prou li caldria anar a dormir a les fosques. El senyor Maynés, disfreçà la manca de valentia, amb la temença a trencar la neutralitat (?), indispensable en l'actual moment de negociacions diplomàtiques. Els firmants de la proposició tan tranquils i tan fresquets, després d'aquesta manifestació d'*oportunitisme*.

Etnicament () avencen els regidors regionalistes, de mal en pitjor. A les col·lectivitats, com als individus, en estar de pega, els entrebanca lo més natural, per arrugat i marcit que siga.

Lo que a la majoria regionalista li escauria *ètnicament*, seria entornar-se'n al llit, tota vegada que és la lluna, la que il·lumina el seu camí.

JUST

«Quid pro quo»

Passaran anys abans de que comencem a tenir una tradició de senyoriu, millor dit, de que poguem sumar a la petita autoritat que exerceim des de les corporacions populars, des del Municipi a la Mancomunitat, aquell aire d'aïrosa i serena jerarquia que tenen els pobles acostumats al manament.

Al Palau de la Generalitat tenim mossos d'Esquadra, tenim ordenances galonejats; tenim autos amb sedes i escuts de Catalunya, tenim qüefes de cerimònies, tenim tot un escalafó de funcionaris, però ens manca la gràcia senyoriala. Els castellans amb això ens guanyen, i tal volta estigui en aquesta virtut la seva força.

No fa gaire, i amb ocasió de tornar la visita protocolària que li feu el president de la Diputació, conversaven el senyor capità general i el senyor Vallés i Pujals, president de la Diputació. En lo millor del diàleg, entrà un ordenança. En Vallés preguntà:

— Què hi ha?

— Ha vingut el bisbe, senyor president.

— Digueu-li que desseguida surto.

Finida la visita, el senyor capità general se despedí, i el senyor Vallés i Pujals va sortir, trobant en una saleta immediata al senyor Giró, diputat provincial per Badalona.

— Com està?

— Molt bé, i vostè?

— Bé, senyor Giró.

— Volia dir-li...

— Dispensi—respongué En Vallés i Pujals, però hauré de parlar més tard perquè ara m'està esperant el senyor bisbe.

— Vostè mateix.

En Vallés i Pujals, deixa an el diputat provincial, cercant endebades al senyor bisbe. No trobant-lo, crida a l'ordenança.

— Però, i el senyor bisbe on és?

— Que no l'ha vist?

— No.

— Si és a la saleta.

— Amb En Giró?

— No, si és que an el senyor Giró, li diem el bisbe. Com que a Badalona li diuen el bisbe dels espiritistes...

En Vallés i Pujals restà astorat. El senyor Giró tenia dret a tenir les seves idees, molt respectables, i fins els badalonencs, a donar-li un bisbat, però a la Diputació no.

Veus

L'amic Marsillach, que amb una barra menja catalanistes i amb l'altre moros, està fent la seva digestió d'antropòleg a l'«Ateneo». Sent ganes de llegir i crida a un criat.

— Porti'm *La Voz*.

El criat:

— Vol dir *La Veu*?

En Marsillach:

— He dit *La Voz*!

L'amor a les bèsties, com la tirria, es manifesta de diferents maneres.

Fins avui, havíem notícia de consemblants nostres, esperits generosos, que enduts per fonda estimació a la espècie dita inferior, s'arribaven als claustres de la Catedral a amoixar els gats, oferint-los-hi, juntament amb l'afalac, qualche saborosa lllaminadura.

Sabiem, igualment, del nombre infinit de ciutadans que tenen, com joia suprema, el tirar pa als peixos. Dels que s'han fet un deure d'ajudar a mantenir els animalons que componen la col·lecció zoològica del Parc. Dels que en una o altra esfera, i per mil medis, s'ocupen de la felicitat del gènere animal, al que combla d'atencions.

Lo que ignoravem, era que l'amor a les bèsties, tan poc extès per desgràcia, pogués beneficiar, indirectament, als humans. Que la cura que a aquelles es prodiga, esdevingués, per a nosaltres, font de venturès, opoc menys.

Vegin sinó.

Les disposicions acordades darrerament pels Ajuntaments de Madrid i Barcelona, respecte a la necessitat de posar a terme el terratrèmol produït per les trompetes dels automòbils, m'han as-sabentat d'un fet curiosíssim

que no vui estar-me de contar. Es tracta d'un xòfer, soc de la Protectora d'animals i plantes, que ha resolt per ell sol i d'una forma senzillíssima, lo que per a molts és un problema.

L'home, que condueix un auto de lloguer, té la parada en l'encreuament de tres o quatre carrers dels més centrals. Per a guardar el carruatge en les hores de inactivitat, per a impedir que la quitxalla s'apropi al veícol mentre ell és al rotllo a fer-la petar amb els companys es serveix d'un quisso, company fidel de les corre-disses de l'amo a través de la ciutat.

Aquest xòfer no es serveix mai de la botzina, accessori que és per ell, com si no existís. Pel cas, tant li té anar pel centre del Passeig de Gràcia, per la carretera de Sarrià, com pel carrer de l'Hospital. No hi ha perill de que apel·li a la trompa, sigui el que sigui l'obstacle que el privi d'avançar.

Sembla ble menyspreu per un artefacte que la totalitat dels seus col·legues mostren tenir amb tanta estima, em dugué l'altre dia a interrogar al xòfer respecte del particular. Quina causa podia menar al xòfer a valdre's dels medis més insospitats i inverosímils cada cop que les circumstàncies l'obligaven a recórrer a la botzina a l'abast de la seva mà?

A la meua pregunta, po-ada amb tò d'extraordinària estranyesa, respongué el xòfer:

— M'abstinc de fer sonar la trompeta per tal de no desvetllar el gos.

En dient això, cuità a mostrar-me l'animalet, que, efectivament dormia a un pam del volant; damunt els genolls del magnànim conductor.

UN REFRAN ADOBAT

«Mentre hi hagin burros, n'hi hauran d'altres que aniran a cavall.»

CRONIQUE DE LA GUERRA

Mercès a l'Ajuntament fineix la guerra al moment.

LA NOSTRA CONVALESCÈNCIA.—LES MEDALLES D'EN LUENGO.—LA ÚNICA SOLUCIÓ —ELS NOSTRES REGIDORS ARRIBEN A MELILLA.—¡SÁLVASE QUIEN PUEDA! UNA CARTA DE ABD-EL-KRIM.—LA PRIMERA «SESIÓN».—PROJECTES PIRAMIDALS.—LA NOSTRA ARRIBADA A BARCELONA.—¡SE ACABÓ EL CARBÓN!

No sabem com agrair les atencions i deferències de que hem sigut objecte durant la nostra convalescència. Fins ens servien *cervells* de canari rebossats, que, encara que us semblen estrany, són de triple *tamaño* que'ls dels polítics d'Espanya, que cada dia els *tenen més petits*... Gràcies que'l poble no'n té! De lo contrari...

També estem agraïdíssims al bon poble de Barcelona.

L'abuelo Luengo, el *Secretario General* del nostre Govern «cívico-militar-anidesco» ens va enviar trenta caixes plenes de rosaris, medalles, creus i ampolles d'aigua beneïda per a la sed, incens per a perfumar a la *querida*, que d'això tothom en té a Melilla, i no sabem quants milers d'estampes de tots els Cristos, totes les Verges, tots els Sants, totes les Santes i fins de tots els *beatos* i *beates*... Mercès don Manuel!

De telegrams amb fils i sense fils, no'n vulguin més! Ni em tingut temps de llegir-ne la milèsima part. Des d'En Joaquim Cabot en nom de las *fuerzas vivas*, a don Benito I en nom de las *fuerzas muertas*, tothom s'ha recordat de nosaltres. Mercès també.

En Berenguer va cridar-nos de nou a sa presència i ens felicità per trobar-nos ja *encolats* i *cusits*; de manera que... *aquí no ha pasado nada!*

I... oh idea lluminosa que sols les medalles i creus que'ns envià En Luego, poden haver fet el miracle de que *haya cruzado por nuestras mentes!*

Es tracta *nada menos*, de la idea més gran del segle: la idea mare, la idea *clau*, la idea *base* del fi de la guerra del Marroc.

En Berenguer va dir-nos:

—¡Chocadla, camaradas! ¡Vosotros habéis salvado la situación! Ya no se derramará más sangre española en estas ingratas tierras.

I, efectivament, als pocs segons don Dàmaso telegrafiava al Govern d'En Maura, exigint que, sens pèrdua de temps fossin embarcats cap a Melilla els cinquanta regidors de Barcelona.

Així es feu en el nou cuiracat *Princesa Tupinamba*, que feu el viatge escoltat pel torpiller *Almirante Tarugo* i els canoners *Chupen* i *Mamen*.

El viatge es feu amb tota felicitat, i al arribar a Melilla no cal dir que's donaren els més delirants i entusiastes *vivas* a los *libertadores del Rif*. No'n vulguin més de crits, aplaudiments, abraçades, etc., etc.!

I foren portats en triomf per la Plaça d'Espanya, el carrer d'Alfons XIII, fins a la Comandància General, on se'ls tenia preparat allotjament.

En Vinaixa, En Santamaria i En Muntaner, tots tres com a *quefes* de la minoria radical; En Maynés, En Carrasco i En Coll i Rodés pels regionalistes, En Matons, pels «matonistes» de Gracia i el Barón de Viver, pels *viveros* de la Unió Monàrquica, dirigiren la paraula al poble:

—¡Melillenses! ¡Se acabó el *canguelo* y por lo tanto las lágrimas! Nunca pagaréis a «Pícarol» i «Tenu» su piramidal iniciativa. Nosotros, solo nosotros, podemos acabar con el moro infiel.

I... nous visques i aplaudiments atronaren l'espai! No havent-hi temps a perdre, En Cavalcanti els envià a celebrar sessió a la més avançada de les posicions.

I, mare de Déu Santíssim! Encara els moros no vegeren arribar als nostres regidors, cridaren cames ajudeu-me i... hi ha qui diu que no pararan fins al *Cabo de Buena Esperanza!*

Fins els *moros amigos* tocaren el pirandó!

I després diran que'ls rifenyos són *tontos!*

Abd-el-Krim envià un emisari an En Berenguer, el qual era portador de la següent carta:

Alto Comisario

Melilla

Tu habernos reventado de verdad.

A nosotros no asustar ni tercio, ni pájaros que bombean, ni cañones, ni acorazados. Nosotros ser «farrucos» siempre; pero confesarte tener miedo concejales Barcelona, que venir ellos aquí administrar zocos pasarla nosotros tan mal como barceloneses. Antes emigrar o morir.

Alah te guarde. Tu ex enemigo

Abd-el-Krim

M'Talza, 28 octubre 1921

I després diran les males llengües que de res serveix l'Ajuntament...

Glòria al *tercio municipalero*

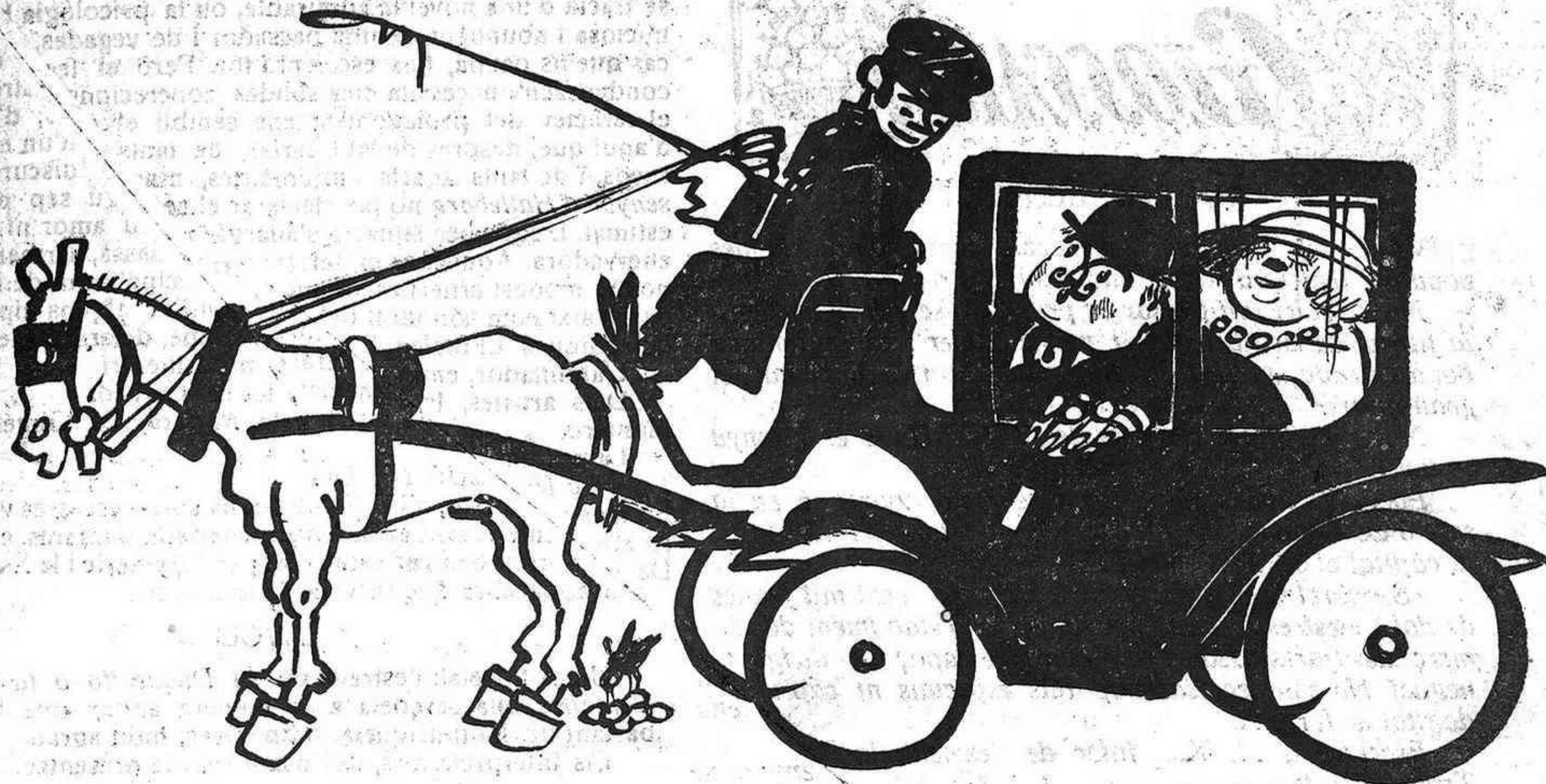
que ha acabat la guerra en un moment!

I tot seguit donà començ la primera *sesión*, en la que se aprovaren les següents partides:

—Què t'agrada més, els panallets o les castanyes?

—Les castanyes, però quan van darrera dels panallets.

ELS NOUS RICS

—On van els senyors?
—No anem enlloc.

Per a empedrar el Gurugú	70.000.000
Construcció d'un Parc Municipal a Nador	25.000.000
Subvenció per a celebrar la primera Exposició Internacional de Fígues de Moro... elèctriques	50.000.000
Per a nous empleats de totes categories	17.000.000
Escola Marítima a Mar Chica	500.000
Obrir nous carrers (?) a l'Ensanche de Mont-Arruit	45.000.000

Tot això per a començar!

No havien de guillar els moros!

Mes, la veritat siga dita, es preferible això que la continuació de la guerra.

Proposem que's nomenin benemèrits de la pàtria als nostres regidors i que se'ls condecori amb mitja dotzena de laureadas per barba.

I que se'ls aixequi un monument al *corazón de España*, que, com es sabut, es allò que'n diuen el *Cencerro de los Angeles*.

I no tenint En «Picarol» i jo més feina a Melilla, embarqu emcap a Barcelona en un mal barco de la Transmediterrànea, essent objecte a l'arribada d'una imponent manifestació per part de tots els adherits al «Sindicat lliure... de la Barrila» i al «Sindicat únic de la Gresca» que són tots aquells que han vingut llegint aquestes *llaunes* que cada setmana hem anat enviant al nostre «sanyó» López per a que les publicqués a L'ESQUELLA.

I an aquí ens teniu de nou després d'haver passat les mil i una peripècies!

Ara lo que falta és que'l director del gran diari nord-americà «The Filfing Guasoning» ens aboni els 1.000 naps diaris que'ns prometé si anavem a Melilla a fer informació de la nova *gran guerra*.

Si cobrem, que serà un fotaral de mils de duros, prometem convidar a tots els llegidors de L'ESQUELLA a una *merienda fraternal* que eclipsi aquelles famoses dels temps gloriosos del destronat emperador del Paralelo.

A esplèndits ningú ens guanyal
Ni el comte de Fígols en període electoral!

*I... aquí terminan las crónicas
¡perdonad sus muchas «llaunes»!*

Se acabó, pues, el carbón!

Barcelona, 3 novembre 1921

TENU

ENRIC MORERA, per Ignasi Iglesias.—Ningú més indicat que l'il·lustre comediògraf autor de *Els Vells*, per a escriure la biografia d'En Morera. L'amor fraternal que'ls lliga de tota la vida traspua en aqueixes sentides planes anecdòtiques, donant-hi calor de veritat i de humanitat. Un estudi complet de l'atzarosa vida del compositor eminent és aqueix llibre simpàtic, que la popularitat del genial artista potser avui no necessitava, però que resulta una obra justa, un monument en vida merescudíssim, cridat a perpetuar, millor que moltes xameneies, una veritable glòria nacional digna de l'afalagadora posteritat.

Completen el volum, molt ben presentat, un retrat d'En Morera, uns notabilíssims versos d'En Guanyabens i el catàleg sencer de les composicions originals del biografat.

PATRIAMOR, per A. Mateu Poblet.—Obra dramàtica en prosa, estrenada a Sarreal. En l'exemplar mateix s'hi llegeix que obtingué un èxit sorollós. Potser sí.

LA CONSPIRACIÓN Y EL MARTIRIO DE PINTÓ.—Conferència donada en el «Centre Català» de l'Havana, pel seu autor J. Conangla Fontanilles.

SEPT SCIÈNCIES

GLOSSARI

UN BON-BENEFICI

[[Per així, l'espavilat un actor còmic d'un dels més populars teatres d'Amsterdam.]]

No fa gaire, va pensar en preparar-se el reclam per a la funció del seu benefici, i per a poder aconseguir una bona entrada, mal dirieu quina una se'n va empescar, el gran murri?

Ni aquell famós Barnum dels Estats Units el guanya en inventiva.

Pocs dies abans de la representació aparegué en la secció de «Anuncis de Matrimonis» de tots els diaris de la capital el següent entrefilet:

«Senyoreta sense pares, disposant de cent mil francs de dot i mestressa d'un importantíssim establiment de comerç, desitjaria casar-se amb un jove capaç de dirigir el negoci. No són necessaris aptituds especials ni cap mena de títol ni fortuna.

Escriure a M. X..., tutor de l'esmentada senyoreta. Tracte directe.»

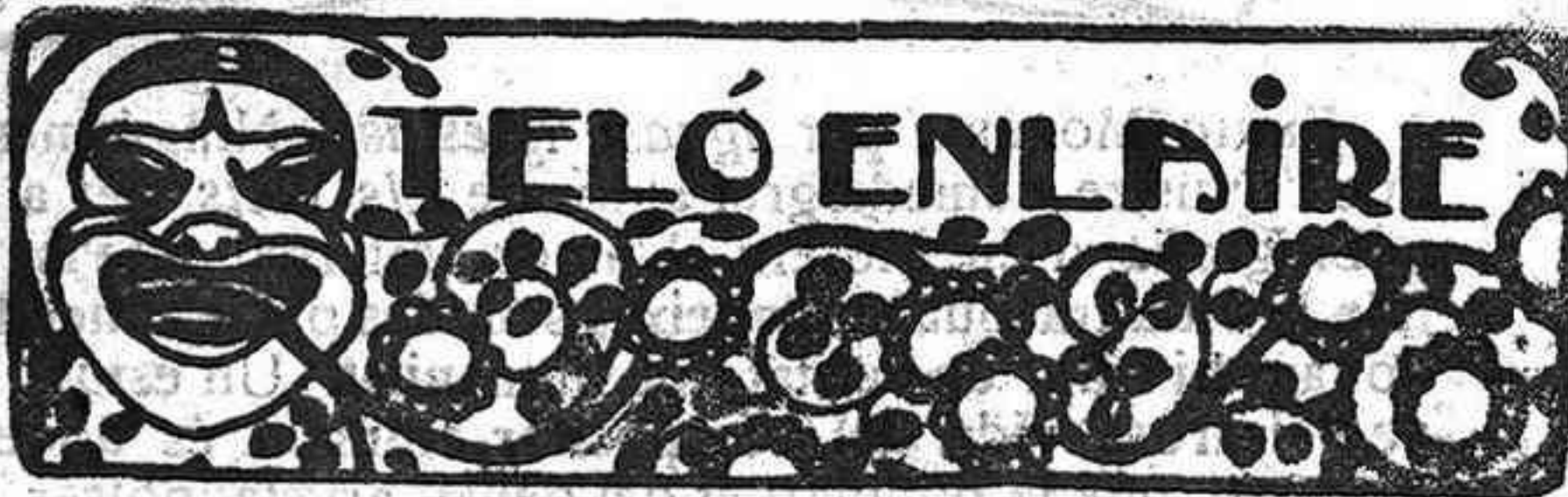
Inútil dir que a l'endemà foren a dotzenes, a centenars, les cartes de contestació que arribaren a mans del senyor M. X.

I ara bé lo bo: El matelx dia de la representació a benefici de l'actor còmic holandès, cada senyor que havia escrit una de les referides cartes, rebre la següent nota:

«Distingit senyor: Crec que el punt més important per a vostè, abans d'entrar en tractes, deu ésser sapiguer si la senyoreta li agrada. Per si la vol conèixer, doncs, amb la deguda discreció, dec fer-li avinent que aquesta nit ella i jo serem en la llotja proscenit de l'esquerra en el Teatre l'al...»

Naturalment tots varen picar l'am i la «platea» es vegé plena.

Que és lo que l'atxerit i espavilat còmic tractà de demostrar.

LICEO

Sabem que l'Empresa està altament satisfeta per l'èxit de l'abonament, que ha sigut molt nombrós.

Aquesta falaguera realitat repercutirà segurament en l'èxit de la temporada, puix la satisfacció del Empresari esdevé activitat i esplendor en la presentació d'obres; resol en fi, amb agraïment al públic que's veurà ben servit.

Així és doncs que de les alegries d'En Mestres en havem d'alegrar.

ROMEA

El senyor d'Halleborg és un senyor de bon cor, de sanes intencions, que tot lo que fa ho fa a fi de ben, però que, mercès a l'enginyós caprici de dos autors, eixí d'una novel·la, i el tot, li fallen sempre; i no perquè això sigui lo lògic, sinó per

complicació premeditada. Això, en novel·la, sobre se tracta d'una novel·la admirable, on la psicologia és tan nuciòsa i abundant, resulta passador i de vegades, cas que'n ocupa, fins escaient i tot. Però el ter com en el condensació, necessita més sòlides concrecions; d'aquí que el caràcter del protagonista ens sembli el d'aquí que, després de tant parlar, de tant d'un estaquirot; rosos, i de tants aparts quilomètrics, ningú sap perquè El senyor d'Halleborg no pot declarar el seu amor ni pot ésser estimat. L'equivoca situació s'allarga, i l'amor ni pot ésser enervadora. Aqueix és el defecte principalíssim de l'obra. Al nostre modest criteri estan molt millor alguns tipus secundaris; així com són molt boniques, també, determinades escenes episdiques. El diàleg, l'acció, molt literari.

L'apuntador, entusiasmat, fet un Caruso. Dels artistes, l'Ortiz i la Morera, En Giménez i En Montero.

La presentació, regular. —La Revista, d'En Montero, ha sofert escasses variacions. Lo més interessant és la tendra rondalla d'infants, el Romanç, molt ben caricaturitzat per l'Aymeric i la Xatart, i una cançó macabra que serveix de apoteosis.

TÍVOLI

Única novel·la: l'estrena de *El Duquesito o la Corte de Versailles*, una sarçuela a la manera antiga que ha passat bastant bé. La musiqueta, d'En Vives, molt agradable.

Els interpretadors, defensant-se; i la presentació regular.

NOVEDADES

En aquest teatre, com al «Goya», com al «Circo l'lonés», com al «Poliorama», com al «Español», com al «Bosque», com al «Principal de Gracia» i com al «F. Sans», s'han passat la setmana desenterrant els versos de *Don Juan Tenorio*, d'En Zorrilla.

Molta gent, molts aplaudiments i moltes tanyes per terra.

Contra gustos no hi ha res escrit. I qui ho deixi, no li agrau.

GOYA

Aquesta nit, aconfeixement: estrena, del drama en tres actes, de *La Extraña*, de Marguerida Xirgu.

ORFEO

GRACIENC

Hi actua amb molt d'èxit la companyia Adrià-Claramunt formada per modestos artistes, disposant de grans condicions i plens de virtut. Aquest és el secret de la seva èxit; que fa anys que van plegats.

Darrerament de presentar uns conjunts admirables *Mar i cel* i *El* obtenien grans èxits amb *El vistaire*.

Les senyores Antònia Baró i Mercè Nicolau, la senyoreta nien me i els senyors Claramunt, Xuclà i Adrià es guanyen rescudes ovacions.

MUSIQUERIES

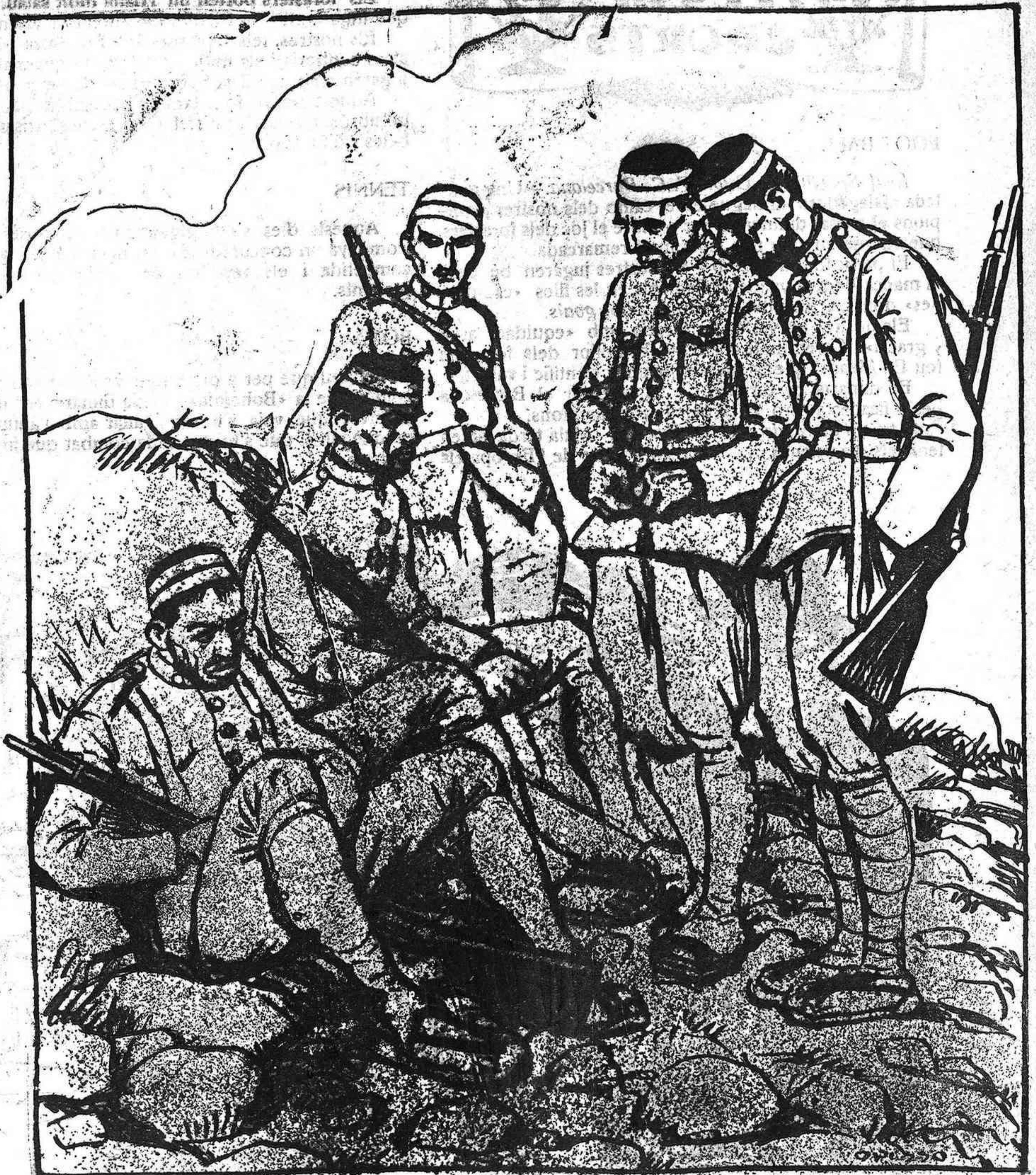
El quart concert de la sèrie «Orquestra Pau Casals» fou celebrat en el Palau de la Música Catalana, amb assistència d'un públic nombrós i entusiasta.

Formaven, en el programa, que era triadíssim i variat, la famosa obertura de *Le carnaval romain*, de Berlioz; l'exquisida *Sinfonia en re* de César Franck; dues xamoses sardanes d'En Carreta; i la magistral obertura de *Els Mestres Cantants*, de Wagner.

Totes aquestes belles composicions foren justament celebrades, tant per la magnífica execució com pel mèrit intrínsec de les mateixes.

El mestre Casals, com de costum, a l'altura d'un eminencior, que ja's mereix aquest qualificatiu.

—Ahir, dijous, degué tenir lloc la cinquena vetlla dels certs Pau Casals, figurant aquest mestre com solista oncel, que és el seu fort, en l'interpretació d'una gran sa composició de Haydn.

ESCENES DEL «VIVAC»

—Ara, ara començarà el càstic dels moros.
—Ditxosos d'ells, que tot just el comencen!

FOOT-BALL

Real Sporting de Gijón-F. C. Barcelona.—Una gentada afalagadora hi hagué en el camp dels nostres campions el passat diumenge per a veure el joc dels forasters, que vingueren amb una fama molt remarcada.

El partit fou molt *calo* i els nostres jugaren bé, però la manca de tres valiosos elements en les files «campiones» donà per resultat un empat a dos *goals*.

Els nostres els va fer En Gracia amb «equidad, aseo y gracia». Foren molt aplaudits. El millor dels forasters fou En Meana, que és un fort jugador científic i valent.

El dimarts hi tornaren, i va guanyar el Barcelona per 4 ficades a zero. *Bien* pels braus campions.

Atlético de Madrid-C. D. Europa.—Mala tarda varen tenir els madrilenys, ja que el fort equip de l'Europa els

va aclaparar i els encolomà la *friolera* de quatre *golets* amb aquella tranquil·litat i bons aliments.

Els forasters porten un Triana molt salau, un Pololo que jugà molt i un Piculo que apretà de valent.

Els nostres, fets uns mestres. En Serra «serrant» els atacs contraris i els mitjos acertats; en quant als davanter jugaren amb cobdícia i amb ganes de fer *goals*.

Aquest partit fou també presenciat per un públic nombrós, que sortí satisfet del joc dels paisans de la Cibeles i d'En Cambó.

TENNIS

Aquests dies s'està jugant en les xamoses pistes del Pompeya un concurs força escaient. La lluita és forta i competida i els resultats de l'últim partit seran sorprenents.

BOXA

Es veu que per a organitzar vetlles de boxa no hi ha com els de la «Bohemia». Cada dimarts ens donen cada sorpresa, que, vaja, s'hi ha d'anar amb l'ànim preparat, perquè allí sí que s'hi veu cada combat que fins el «ring» tremola.

ESPERANT EL TRAMVIA

—M'hauré d'estar a la plataforma, i va molt plena.
—No tinguis por; portant aquest pitet no tinguis por

ESPERIT COMERCIAL

—Com és que envia tantes circulars?
 —Jo li diré... Es el dia dels Morts i, per a celebrar-ho, vull mirar si em trec de sobre tots els morts del magatzem.

Per a molt aviat ens preparen una novetat que farà soroll.

—També els del «Doré» fan esforços per a fer-hi anar gent, però per ara és poca la que hi acudeix, i és que els combats no han resultat prou interessants per a portar-hi gent.

Es llàstima, doncs la bona voluntat dels organitzadors s'ho mereix.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

A CAN PARES—PINTURES I TITELLES
 EL CONCURS DE LES 10,000

A Càn Parés hi ha una exposició clareta, quines pintures són degudes al jove Martínez Vázquez.

Al calificar-la de clareta no vull pas dir que l'ardit expositor faci abús dels tons clars, doncs ben al contrari, demostra ésser un pintor calent al qual no li fan por els

colors mascles; de clareta ho és l'exposició perquè els quadros hi són col·locats de clar en clar, amb lo qual millora molt la seva visualitat, ja que l'un no destorba a l'altre.

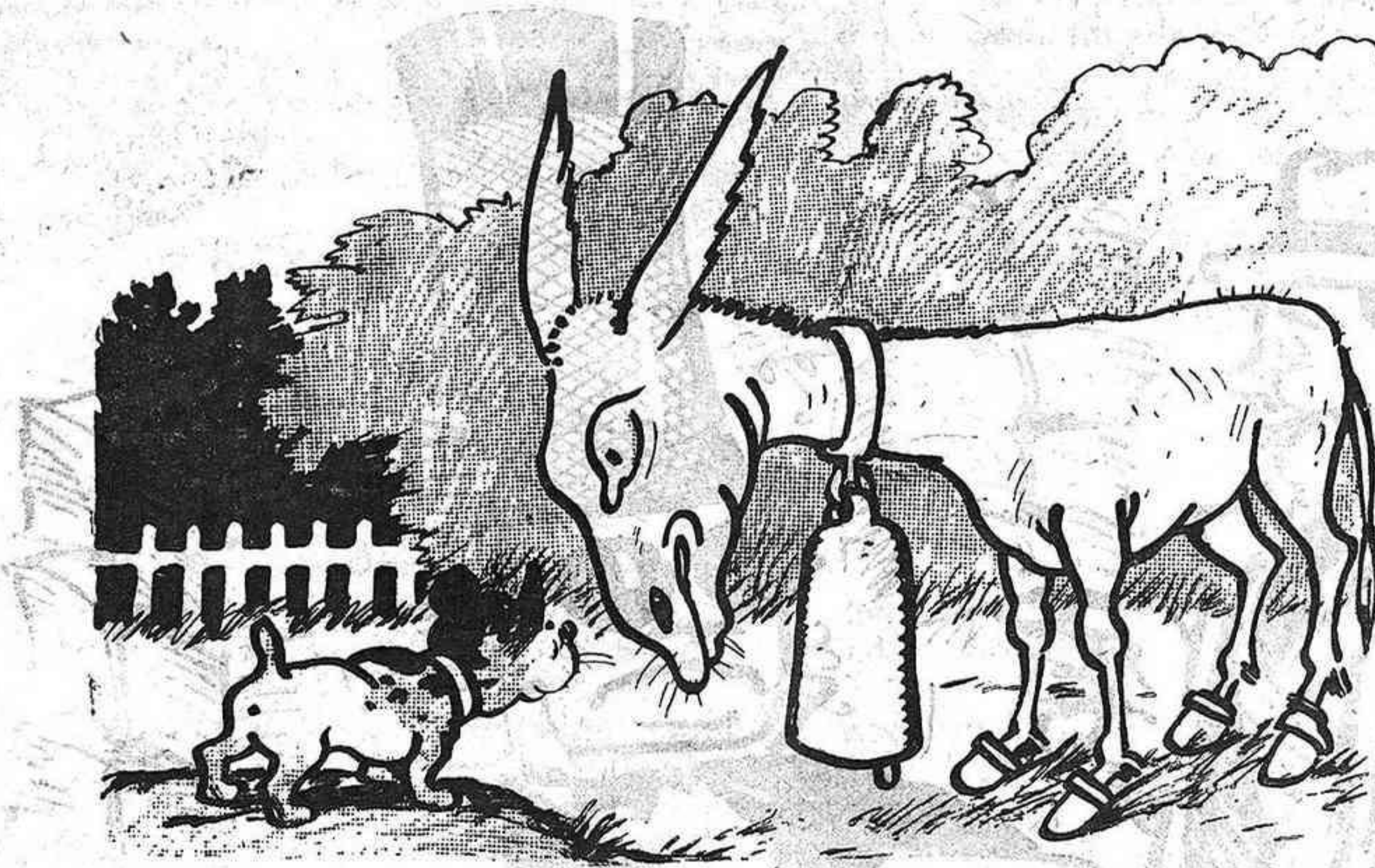
Toqui-la, amic Martínez Vázquez, pel bon gust amb que ha col·locat les seves pintures i més encara per la grapa que demostra tenir en copsar el sol i fixar-lo damunt de la tela. L'any passat, quan la seva primera exposició, em va semblar que aniria lluny, mes ara en veure certes pintures de les que exposa, estic segur de que pot anar on vulgui.

Ei, si no perd la xaveta.

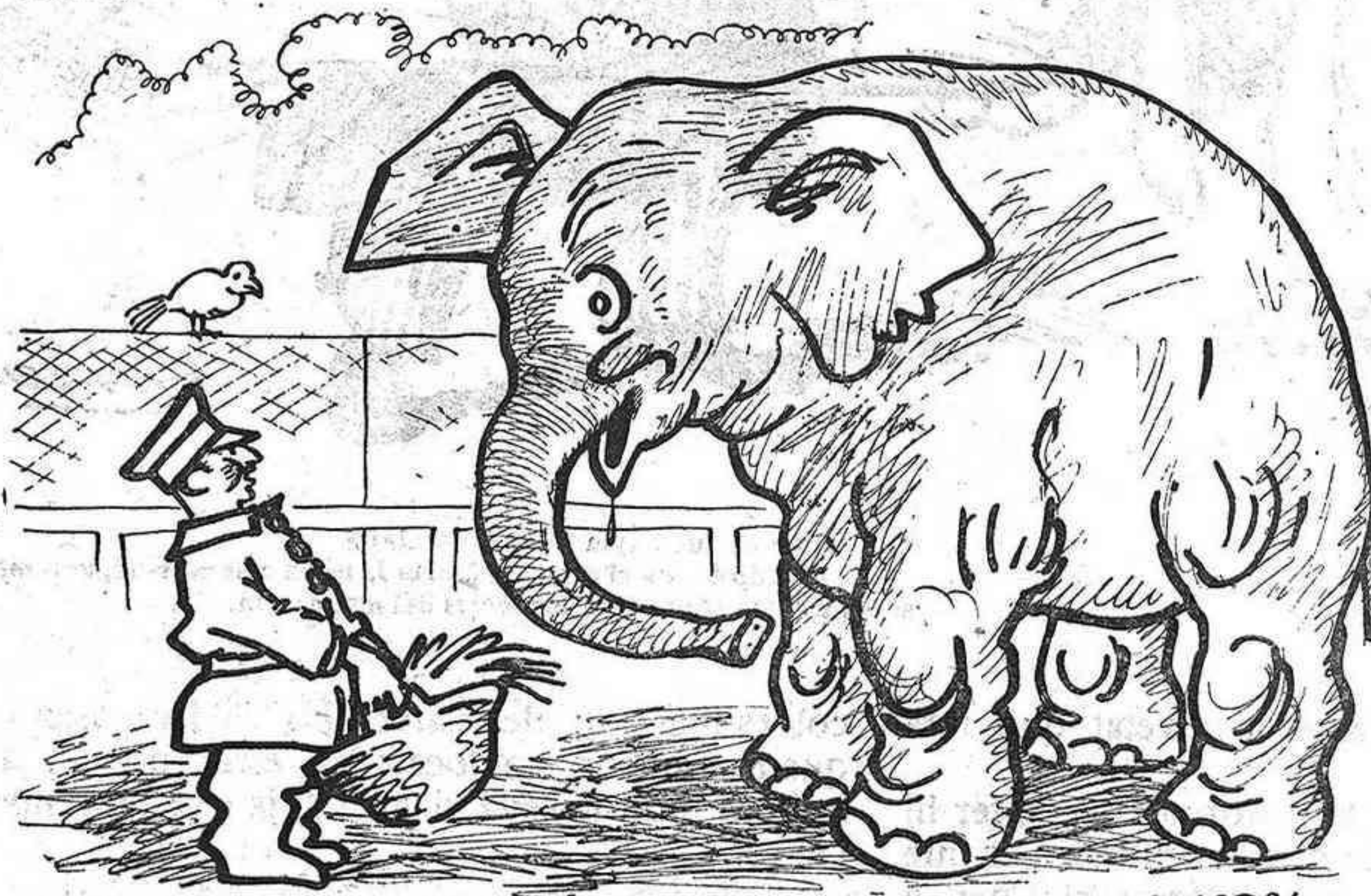
**

No vull pas parlar dels titelles de la pintura sinó de la coincidència de que en un mateix lloc s'hi trobin pintures i *titelles*, i amb la satisfacció de que les pintures vagin al damunt, i no's pugui anar a veure an ells sense visitar-les an elles, primer.

Altrament, anant a conèixer les *Marionetes* i els *Titelles* de Càn Reig, vareig topar-me amb unes quantes teles posades al saló d'espera, les quals em cridaren tot seguit l'atenció per la seva factura. Cerco els noms dels

— Que t'has tornat lechero?
— No, que m'he tornat manso.

— I si em moro, què'n faran del meu cadàver?
— Qui sap!... Tant pot ésser que't duguin al Museu Martorell com a la fàbrica de butifarres de Llinàs.

artistes que les havien fetes i, justa la fusta; tots eren gent de casa: En Quimet Mir, En Pidelaserra, l'Iu Pasqual, En Llavaneras i l'Apa, representats els primers per sengles paisatges força personals i el darrer per un bodegò d'allò més maco.

Per cert que mentre anava examinant les teles una a una arribaren fins a mi les exclamacions de *El Titella* pròdig d'En Rusñol, al qual apallissava en *Banyeta*.

Era això un símbol per als artistes titelles?
Ch! lo sà!

Quan aquesta *xerrameca* vegi la llum s'haurà ja tancat l'admissió de paisatges pel gran concurs del *Círcol Artístic*, i tal vegada el Jurat hagi ja pronunciat la sentència fatal... per la majoria dels concursants.

Un premi de 10,000 peles i un altre de 5,000, han

fet obrir l'ull a tots els paisatgistes haguts i per haver i la tasca de triar i remenar per a escollir de dos privilegiats, hauria devingut tan complicada com difícil.

Qui s'emportarà les dues moments? Un parell de mestres? Un arribó d'aprenents? Un consagrat i un reconegut per a donar gust a tothom? Si els mestres formen el Jurat hauran d'ésser els premis per neòfits; però si com es diu, els paisatgistes de cap d'ala festegen els milers de peles, de l'*idem*, qui els podria judicar an ells? Els aprenents? Impossibile! Això fora damnar-los carabaça segura.

Jo, francament, d'ésser un pintor consagrat no hauria pas anat al concurs.

— Per què? — diuen.

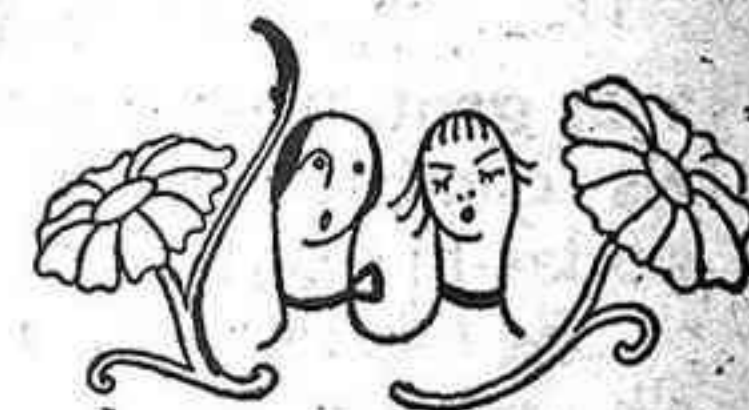
Per a no exposar-me a què si guanyava un premi em cridessin: — Gran mal t'en fas, ganàpia!

Ademés, m'hauria fet molta por que un desconegut m'hagués pujat a coll-i-bé, malmetent-me la reputació i robant-me el carinyo dels meus clients, doncs jo, penso com el clàssic:

*Que mientras el amor dura
toda locura es fineza;
luego que el olvido empleza
toda fineza es locura.*

Mes en els temps que corren, quan pot estar-se de córrer darrera la pell i més encara, quan se presenta auriolada per una gran victòria artística?

C. ARBO

Dorm el jardí

Dorm el jardí... I el breça el ventijol com una mare que té el cant subtil... Alça's la lluna fulgurant d'abril;
— immensa rosa blanca oberta al sol.

La font del Ve'l Centaure diu un rés... S'enjoia el parc d'ensomni i de perfum, i corren els reptis forjats de llum baix la copa d'acàcies i llorès.

Dorm el jardí.. L'alb cigne en el estany amb les aigües ha pres encantament; en elles ja la lluna resplendent, s'entrega en l'hora quieta a plàcid bany...

V. RAFART M

ESQUELLOTS

om molt entusiasmats sembla que estan els personatges de
 o d'eres esferes per la represa de Mont-Arruit.
 reconuen aqueixos senyors que Mont-Arruit és una excel·lent
 m?ció.
 Jur molt excel·lent, no se'n desfacin!
 er tot és terreno abonat.

egons el socialista Prieto, una augusta personalitat, re-
 se al rescat d'un famós presoner, va dir que «la carn
 llina anava massa cara».
 la frase, és clar, promogué un aldarull de mil diables.
 o obstant és la bona veritat: la carn de gallina va cara...
 lenta.
 sinó que vingui l'augusta personalitat a comprovar-ho
 els mercats de Barcelona.

a pollegim:
 puja El señor Martínez Domingo revistó a todo el cuerpo de
 repus.

Los serenos vestían traje de gala.
 El alcalde quedó sumamente complacido.
 Es clar; no n'hi havia per a menos.
 Fan tan bonic els serenos de gala!
 Devia semblar que revistés una col·lecció de «dècimes»
 de Nadal.
 Sols hi mancava que cada un portés el gall dindi al costat
 amb la cua estarrufada.

Les estafes segueixen a l'ordre del dia.
 En els Bancs, en les societats de crèdit de tota mena, i
 fins en moltes companyies de caràcter particular s'estan do-
 nant salts més o menys edificants.

La gent que fa el paquet i toca pipa es toca l'una amb
 l'altra. El mal exemple cundeix d'un mode alarmant.

Es la «ola» de l'estafa que ho invadeix tot.
 De qui és la culpa?... Del clero que no té prou força
 moral?...

Dels polítics administradors, que en lloc de donar llum
 donen fum?

Aneu-ho a sapiguer!
 El fet és que la «ola» existeix i que si el *sometent* no hi
 posa «coto», no sé pas on arribarem.

NOTES DE CASA:
 Del batlle de Cornellà rebérem una atenta invitació per a
 assistir a l'acte inaugural dels edificis destinats a Escoles gra-
 duades, festa que tingué lloc el passat diumenge.
 Tantes mercès.

CAMARAS FRIGORIFICAS

ra de càmera

Musi-

Resultat d'una prèvia reunió de representants d'entitats artístiques i de periòdics catalans fou, l'altre dia, pres l'acord de que la Comissió de l'«Aplec de la Sardana» sia l'encairada de recaudar els cabals necessaris per al projectat monument an En Pep Ventura.

Molt aviat, doncs, aqueixa Comissió començarà la seva honrosa tasca que trascendirà pròximament en actes, vetllades i festivals populars benèfics que tindrem el gust d'anunciar.

Un filarmònic aficionat a tocar la trompa, que tot el sant dia està marejant el barri, ha agafat la maleïda passa de tifus i es troba en perill de mort.

Un amic que l'ha anat a visitar és preguntat per un tercer:

— Què et sembla a tu?... En sortirà?

— Ho dubto.

— En què et fixes?

— En que el seu metge és el veí del costat.

SONETS

LA PORTERA DE CASA

La portera de casa és molt trempada
i en sap un niu tractant-se de fer gresca.
prò és de tèmer si un dia està enfadada
quan creu que'algún veí li fa la llesca.

No es mou del matí al vespre de l'entrada;
i com qu'és jove i es manté molt fresca,
les veïnes sovint l'han bescantada
creient que als seus marits, fent broma, engresca!

Mes ella, amb dignitat, no s'hi amoïna
i fa un favor a qualsevol veïna!
I amb més sentit comú que alguna d'elles
que amb criteri altre gall li cantaria,
esclafeix les riallades a parelles
fent alegre l'escala i porteria!

A UNA MECANÓGRAFA

Ets un moble bonic de l'oficina
que tot client amb gust s'emportaria.
Pels dependents ets joia i alegria;
pels quefes de secció llum que fascina!

Fins l'amo, quan te parla, s'endavina
que en ser-te grat demostra gran porfia;
prò et fa treballar molt durant el dia
donant-te en lloc d'augment, sols cobra fina.

Tots esperen lograr la gentilesa
d'esser-ne preferits sobre els demés.
Tots voldrien que fossis sa promesa
prometent estimar-te d'allò més!

Quants cops, pesats, et fan plegà a deshora
mentre jo impacient t'espero a fora!

RAFEL RIBA

EN PREPARACIÓ

HISTORIA POPULAR DE CATALUNYA

per RAFEL MARQUINA — Pròleg de GABRIEL ALOMAR

Apareixerà l'obra complerta, tots quatre volums a la vegada, puix la pràctica ens ha demostrat que el sistema d'«entregues» o quaderns publicats periòdicament, resulta un inconvenient i un enuig per al llegidor que, després de pagar-la a la llarga a més alt preu, es veu obligat a esperar mesos i mesos la totalitat de l'obra i per tant sense poder-se'n servir. En aquesta mena d'obres d'estudi i consulta el llegidor vol sapiguer lo que compra, i per això no hi ha com veure i examinar l'obra sencera

4 toms de 14 per 22, de més de 300 planes: Pessetes, 30; Relligats, 40

Nota. — Tenim a disposició del públic el Butlletí de subscripció per l'adquisició de l'obra amb un descompte de 15 per 100 al que suscrigui dit Butlletí.

Per a que les obres d'un Metropolità resultin ben construïdes, els obrers que hi ha en elles deuen treballar il·luminats per la Lámpara "Z".

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

EDEN CONCERT

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Gran èxit de la cèlebre **SALUD RUIZ**

COMTE DEL ASSALT, 12

TELÉFON NÚM 3332 A.

SE VENDE EN TODA ESPAÑA EL POPULAR LIBRO

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA DE LA VIDA PRÁCTICA

para 1922

Comprando EL AÑO EN LA MANO se adquiere un caudal de conocimientos :-: EL AÑO EN LA MANO no debe faltar en ninguna biblioteca y debe poseerlo toda persona que desee conocer el movimiento mundial en todas las órdenes de la vida

EL AÑO EN LA MANO regala a sus lectores una participación a un billete entero de la

LOTERIA DE NAVIDAD

PRECIOS: Edición económica: Pesetas 1'50 - Encuadernada: Pesetas 2

D'aquí pocs dies

ALMANAC de L'Esquella de la Torratxa per a 1922

L'ALMANAC, aquest any apareixerà completament reformat de tamany i de presentació. Tindrà unes 200 planes.

IGNASI IGLESIAS

ENRIC MORERA

ESTUDI BIOGRAFIC

PREU:

PESSETES, 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebalxes.

MAI PLOU A GUST DE TOTHOM

El futbolista.—Feu que no plogui, per l'amor de Déu!
El boletaire.—Feu que plogui, per l'amor dels sants!